



# Innst. 159 S

(2015–2016)

## Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:89 S (2014–2015)

### Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Anne Tingelstad Wøien og Janne Sjelmo Nordås om stedlig ledelse av tingrettene

Til Stortinget

#### Sammendrag

Stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Anne Tingelstad Wøien og Janne Sjelmo Nordås fremmet 9. april 2015 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre domstolloven slik at alle tingretter skal ha en sorenskriver som har ansvar for kun én embetskrets.»

#### Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, vil vise til representantforslag fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Anne Tingelstad Wøien og Janne Sjelmo Nordås om å endre domstolloven slik at alle tingretter skal ha en sorenskriver som har ansvar for kun én embetskrets.

Komiteen vil vise til at alle tingretter skal ledes av en sorenskriver, jf. domstolloven § 19 første ledd. Komiteen merker seg at Domstoladministra-

sjonen (heretter omtalt som DA) har jobbet med en forskriftsendring, hvor man kan åpne for at flere tingretter kan styres av en felles sorenskriver og at dette er bakgrunnen for representantforslaget. Videre merker komiteen seg at forslagsstillerne mener at forslaget fra DA innebærer at enkelte domstoler vil miste sin daglige ledelse, og at dette reiser mange praktiske og formelle problemstillinger.

Komiteen vil vise til at justis- og beredskapsministeren i svarbrev til komiteen av 5. oktober 2015 skriver at på bakgrunn av høringssvarene som er kommet på forslaget til forskriftsendring fra DA, har forskriften blitt justert. Statsråden skriver at kun i «særlige tilfeller» vil det være aktuelt med felles domstolleder. Videre merker komiteen seg at statsråden skriver at praktiseringen av en slik forskrift langt på vei vil være i tråd med departementets innspill i høringsrunden, hvor departementet la til grunn at en slik hjemmel må benyttes med varsomhet etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Komiteen vil vise til at Justis- og beredskapsdepartementet har sendt sitt hørings svar til justiskomiteen.

Komiteen merker seg at statsråden ikke ønsker en slik lovregulering som er foreslått i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er opptatt av DA sin uavhengige rolle og deres fagansvar for videre utvikling av struktur og organisering i domstolene.

Disse medlemmer påpeker at det er viktig at den enkelte tingrett er organisert på en forsvarlig og god måte, for å sikre god saksbehandling.

Disse medlemmer vil videre bemerke nødvendigheten av prosessen fremover med felles lokal domstolleder. Det betinger god involvering av både ordførere, politi og lokalt ansatte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti påpeker at det er viktig at den enkelte tingrett er organisert på en forsvarlig og god måte, for å sikre god saksbehandling. Disse medlemmer viser til flertallsmerknad om domstolstruktur i Innst. 6 S (2015–2016), hvor viktigheten av lokal enighet knyttet til sammenlåing av domstoler påpekes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil vise til egen merknad i Innst. 6 S (2015–2016):

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at sammenslåinger ikke skal gjennomføres nå med mindre det er lokal enighet.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det siste året har det blitt innført felles ledelse for enkelte tingretter. I praksis innebærer det at en tingrett blir styrt av en domstolleder ved en annen tingrett. På de stedene der ordningen er innført, har den stort sett kommet som en følge av vakant domstollederstilling. Man har da, i stedet for å lyse ut sorenskriverembetet, valgt å konstituere en som allerede innehar funksjonen ved en annen domstol.

Dette medlem vil peke på at det er viktig at alle domstolene har egen stedlig ledelse. En domstolleder har personalansvar for de ansatte, samt bidrar som dommer til saksavviklingen i sitt daglige arbeid i domstolen. En ordning som åpner for at domstoler kan styres fra andre embeter er uheldig både for saksavviklingen, forutsigbarheten til de berørte domstolene og den daglige ledelsen. Dette medlem mener ordningen i realiteten kan innebære at de berørte domstolene kommer til å bli nedlagt på sikt. I tillegg er det en prinsipielt uheldig konstruksjon. Modellen som DA har valgt fraviker således fra prinsippet om selvstendige domstoler.

Dette medlem peker på at felles ledelse gjør det vanskelig spesielt for dem som har arbeidsplassen sin ved den domstolen der domstollederen ikke er lokalisert. Dersom lederen ikke er fysisk til stede i kontorfellesskapet, kan dette også gjøre samarbeidet mellom ledelse og medarbeidere vanskeligere. Arbeidshverdagen kan oppleves mindre effektiv når leder ikke er til stede. Avgjørelser og eventuelle problemstillinger som trenger avklaring må settes på vent til domstolleder blir tilgjengelig. Det er viktig at domstollederen er like oppmerksom på faglige, sosiale og praktiske spørsmål vedrørende alle domstolene vedkommende er leder for.

Dette medlem vil understreke at prinsippet om selvstendige domstoler med egen sorenskriver aldri har vært til hinder for konstruktivt samarbeid domstolene imellom.

Dette medlem merker seg at ordningen ikke har vært ønsket ved domstolene som er berørt, og at det har vært lokal motstand.

Dette medlem merker seg at DA har vedtatt en forskrift som åpner for denne konstruksjonen. Dette medlem mener derfor det er nødvendig at Stortinget presiserer at dette ikke er en ønsket utvikling, gjennom å presisere i domstoloven at alle domstoler skal ha en domstolleder.

Dette medlem merker seg for øvrig at det i høringsrunden til DAs forskriftsendring fra enkelte instanser ble stilt spørsmål ved hjemmelsgrunnlaget for å innføre felles domstolledelse. Etter dette medlemms oppfatning viser dette hvor viktig det er at temaet blir avklart i domstoloven.

Dette medlem mener ordningen langt på vei må regnes som en forskuttering av eventuelle endringer i domstolstrukturen. En reform dette medlem mener bør baseres på reelle høringer, involvering av partene og geografiske hensyn. Snarveier gjennom tilpasninger i forskrifter kan ikke Stortinget akseptere. En situasjon hvor enkelte domstoler ikke har stedlig ledelse underveis i en strukturprosess, er dessuten svært uheldig.

Dette medlem merker seg innvendingene statsråden nevner i sitt brev til justiskomiteen av 6. november 2015:

«Etter mitt syn vil en innvending til slik felles ledelse kunne være arbeidsmiljøet internt i tingretten, og manglende nærhet mellom leder og den som skal bli ledet i den aktuelle domstol. En leder som bare er tilstede noe av tiden eller som hovedsakelig er på en annen lokasjon, vil nødvendigvis være mindre involvert i det som skjer i tingretten fra dag til dag. Man kan ikke utelukke at dette kan få arbeidsmiljømessige konsekvenser.

Det skal også legges til at fagmiljøet kan bli mindre i den aktuelle domstol, men betydningen av dette vil være avhengig av domstolens størrelse og også hvordan man innretter seg for å operere med slik delt ledelse.»

Dette medlem mener dette er vektige argumenter, som burde tilsi at ordningen ikke er ønskelig.

Dette medlem viser til flertallsmerknad fra partiene Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vedrørende domstolstruktur i Innst. 6 S (2015–2016):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til Prop. 1 S (2015–2016) hvor det foreslås sammenslåing av flere tingretter. Flertallet viser til at det kan foreligge gode grunner for sammenslåing av enkelte tingretter, som Nordhordland tingrett og Bergen tingrett som er lokalisert i samme bygg, samt Eiker, Modum og Sigdal tingrett og Kongsberg tingrett med videreføring av kontorsteder både i Hokksund og på Kongsberg. Disse prosessene kan gjennomføres. De

øvrige omtalte sammenslåingene i proposisjonen gjennomføres ikke.

Flertallet viser til at det er en del uro knyttet til noen av de andre foreslåtte sammenslåingene som er omtalt i proposisjonen, samt de foreslåtte sammenslåingene som Domstoladministrasjonen (DA) har varslet. Flertallet viser til DA sin uavhengige rolle og dertil fagansvar for videre utvikling av struktur i domstolene. Flertallet har likevel ingen intensjon om å gjennomføre flere sammenslåinger nå, og peker blant annet på at det kommer en påtalereform som vil kunne få betydning for domstolsstrukturen.»

Dette medlem finner det merkverdig at partiene som skrev den refererte merknaden for bare få uker siden, ikke stemmer for å stoppe denne formen for «sniknedlegging» av domstoler, som i praksis skjer med dagens ordning hvor enkelte domstoler tappes for ressurser når en sorenskriver ikke er til stede i den daglige driften.

Dette medlem merker seg for øvrig at ordningen med felles ledelse av flere tingretter er svært dårlig mottatt blant ansatte i domstoler som har mistet sin stedlige ledelse.

Dette medlem fremmer derfor slikt forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre domstoloven slik at alle tingretter skal ha en sorenskriver som har ansvar for kun én embetskrets.»

## **Forslag fra mindretall**

### **Forslag fra Senterpartiet:**

#### *Forslag 1*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre domstoloven slik at alle tingretter skal ha en sorenskriver som har ansvar for kun én embetskrets.

## **Komiteens tilråding**

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:89 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Anne Tingelstad Wøien og Janne Sjelmo Nordås om stedlig ledelse av tingrettene – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 9. februar 2016

**Hadia Tajik**

leder

**Lene Vågslid**

ordfører

